

DONES QUE GOVERNAVEN

Reines i dames nobles

REINES

- Als segles XII a XV, les reines no tenen un **poder independent** com a l'Alta Edat Mitjana.
- Reina té el rang més elevat per a una dona. Condició especial amb reconeixement general. "Reina dels cels".
- **Missió de la reina:**
 - Garantitzar la transmissió de la sang reial: hereu varó pel dret de llinatge i dret del fill primogènit d'heretar un regne unit. França i Anglaterra (segle XII). Guerra quan no hi havia fill. (Enric I Matilde i Esteve).
 - Aparició de les regències com en el cas de Blanca de Castella (12 anys de Lluís IX).

- **L'ideal de reina** per Jacobus de Cessolis (1325).

- Jacob era un frare dominic de Llombardia.
- Escriu el tractat “**Liber de moribus hominum et officiis nobilium super ludo scacchorum**” ('Llibre dels costums dels homes i dels deures dels nobles o del Llibre d'escacs') conegut com Ludus scacchorum o «Joc d'Escacs».
- Estableix les normes del joc com a estructura al·legòrica de la societat medieval i en concret: els deures de la reina.
- Va obtenir gran èxit i va ser traduït a diferents idiomes. La reina és la única dona que apareix al llibre.

REINES

- **L'ideal de reina:**

- Doble **responsabilitat**:

“La reina havia de ser casta, prudent discreta i capaç de guardar en secret assumptes confidencials i ser curosa amb l'educació dels seus fills. La seua castedat servia d'exemple per a la resta.”

- Segons **les normes dels escacs**:

- Tenia dret a passar per davant dels jutges (alfils), cavallers i funcionaris nomentas pel rei (torres), ja que el seu dret era propi i els altres tenien poder per delegació reial.
 - No havia de participar en batalles i usurpar el lloc del cavall.
 - El peó assignat a la reina era representant dels metges, especiers i boticaris. Preocupació per la salut.

REINES

- **Com s'escollien les reines?**

- Mateix rang social que el marit.
- Riqueses, terres i seguidors que consolidarien la seua posició reial: alta noblesa o família reial. Exemple matrimonis entre cases reials a França i Anglaterra.
- Cerimònies nupcials es van fer més solmenes i les reines eren coronades.
- Influència de la reina depenia del seu poder personal i la seua posició com a consort reial.

ELIONOR D'AQUITÀNIA

“Si el món sencer fora meu,

des de la mar fins al Rin,

Tot ho donaria

Per tenir als meus braços

la reina d'Anglaterra”

Cants goliards - Carmina Burana (segle XII/XIII)

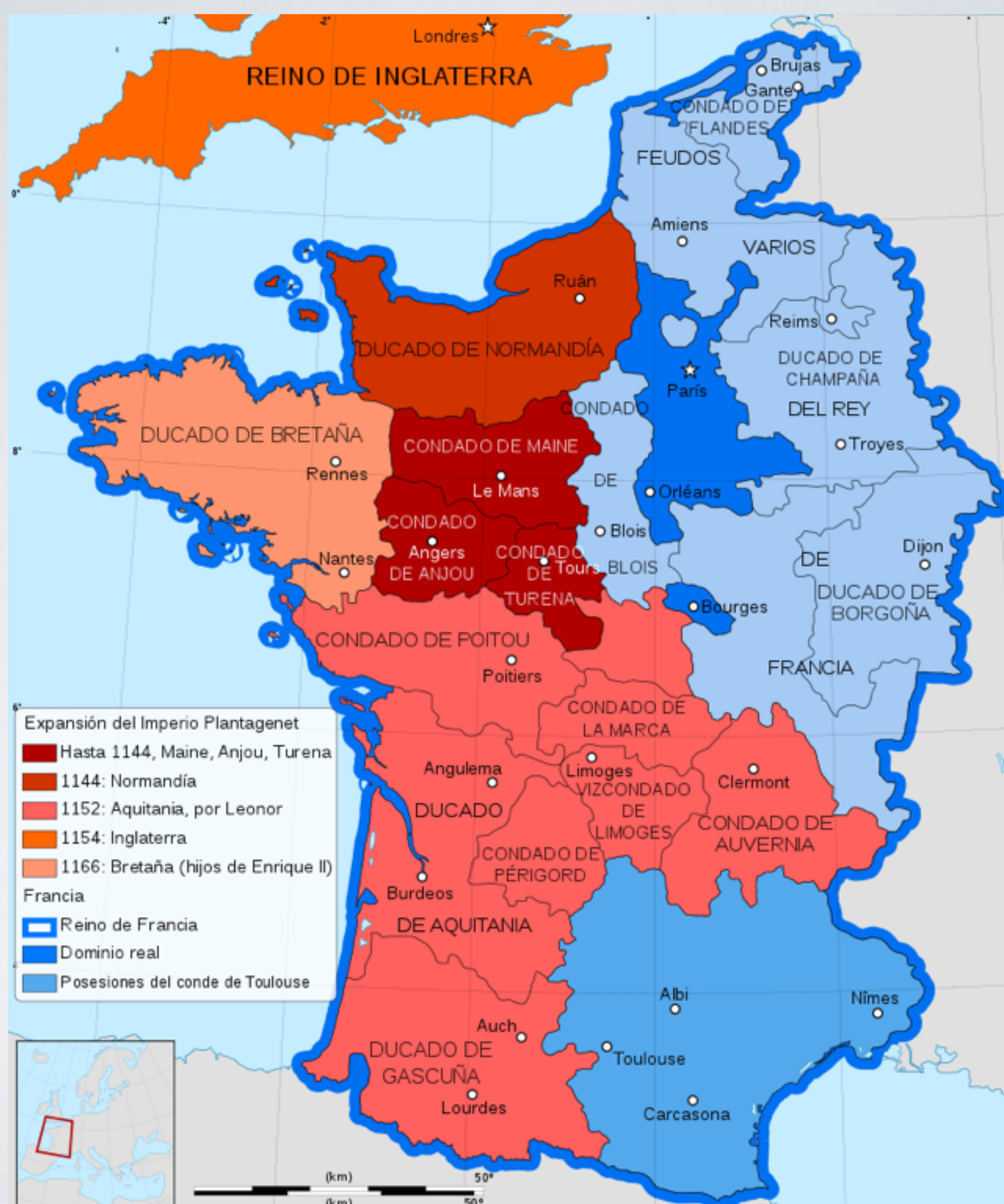

ELIONOR D'AQUITÀNIA

Aliénor d'Aquitaine, Éleonor de Guyenne, Elanor of Aquitaine
(1122-1204).

- **Primera etapa:**

- Elionor naix l'any 1122 a Poitiers (França), filla de Guillem X , duc d'Aquitània i Aènor de Châtellerault.
- L'any 1130 mor el seu gerà Wilhelm/Guillem, convertint-se en hereva del ducat. El seu pare mor fent el camí de Sant Jaume (1137) i ella esdevé duquessa d'Aquitània.

- **Reina de França:**

- L'any **1137** es casa amb Lluís VII, hereu al tro de França. Són coronats reis de França.
- Tensions a la parella: Matrimoni entre Petronil·la i Raül I de Vermandois, que ja estava casat. El rei envia el seu germà Robert envair Vermandois com a càstic.
- Elionor va rebre crítiques pel seu comportament per la cúria eclesiàstica (Bernat de Claravall i l'abat Suger) i la seua sogra Adelaida de Saboia. Continua la bona relació amb el rei. Filla: Maria de Champagne.
- **1147** - Segona croada per la predicació de Claravall. Elionor va com a duquessa.
- Allunyament de Lluís VII per la relació amb Raimon de Poitiers, príncep d'Antioquia i oncle d'Elionor. Tornen junts però separats. Mediació del papa a Roma. Adelaida de Blois (1151).
- **1152** Anulació del casament per motius de parentiu (no hi ha un hereu). Elionor conserva els seus dominis.

- Reina de...
- El mateix any 1152 contrau matrimoni amb Enric de Plantagenet, comte d'Anjou i duc de Normandia, Maine i hereu al tro d'Anglaterra i Gal·les.
- Formació de l'imperi angeví.
- El matrimoni van tindre vuit fills (cinc homes i tres dones). La seua cort es va establir a Poitiers , amb gran desenvolupament de la lírica cavalleresca i trobadoresca.
- L'any 1173 enfrontament entre Elionor i Enric, que promou la rebel·lió contra son pare. Tanca la reina a Chinon i Salisbury fins 1189.

- **Fills amb Enric Plantagenet:**

- Guillem, príncep d'Anglaterra i IX comte de Poitiers.
- Enric, príncep de Gal·les.
- Matilde, princesa d'Anglaterra i duquessa consort de Saxònia i Baviera pel seu casament amb Enric II de Saxònia.
- Ricard I, cor de Lleó, rei d'Anglaterra, duc de Normandia i Aquitània, comte d'Anjou, Maine i Poitiers, casat amb Berenguela de Navarra.
- Godofred II, príncep d'Anglaterra i duc consort de Bretanya.
- Elionor, comtessa de Gascunya. Reina consort de Castella pel seu casament amb Alfons VIII de Castella.
- Joana. Reina consort de Sicília i Nàpols (Guillem II) i després marquessa consort de Provença, Tolosa (Raimon I).
- Joan I "Sense terra" rei d'Anglaterra, duc de Normandia i Aquitània, comte d'Anjou, Maine i Poitiers, senyor d'Irlanda. Casat amb Isabel Gloucester i Isabel d'Angulema.

- **Elionor, vídua.**

- Regent desl dominis reials durant les absències de Ricard I, el seu fill.
- Es retira a l'abadia de Fontevrault quan Ricard torna de la III croada.
- Ricard mor (1199) i Elionor torna a escen fins aconseguir coronar el seu fill Joan i relegant el fill de Ricard, Artur I de Bretanya.
- Amb 80 anys viatja a Castella per a escollir entre les seues netes a Blanca de Castella com a futura dona de Lluís VIII.
- Mor l'any 1205 als 82 anys, sepultada a Fontevrault.

